

cu arestarea și punerea sa sub supravegherea poliției. Însă în anii activității petersburgheze asemenea preocupări nu se mai exteriorizează liric, ci se convertesc în încercări epice, de pildă în poemul istoric *Марфа Посадница* — un elogiu vibrant adus tradițiilor republicane ale Novgorodului — sau în povestirea *Яр*, unde conflictul clasic dintre moșier și țărani pentru o bucată de pământ constituie una din liniile subiectului. Însă în poezia lirică Esenin parcă se mulțumește cu rolul de ghid, asumat de bună voie. Încântat și voios, el își conduce turiștii prin poezia locurilor fermecătoare ale Reazanului. Războiul însă destramă pentru totdeauna această atmosferă de împăcare cu sine însuși, mai ales după ce, ca să evite trimiterea pe front, poetul e nevoit să se refugieze în satul natal. Într-un fel însă, nu-l mai recunoaște. Priveliștile idilicopatriarhale se deplasează inexorabil către trecut:

Лес застыл без печали и шума,
Виснет тень, как платок, за сосной.
Сердце гложет плакучая дума...
Ой, не весел ты, край мой родной¹.

Actul întâi al tragediei *Sergei Esenin* se desfășoară aici și acum. Poetul e adânc rănit, se simte frustrat pentru toată viața de ceva scump și de neînlocuit. Căci dacă satul pe care l-a cîntat nu mai există, atunci nu mai există nici el, de vreme ce ca poet el s-a afirmat doar transformînd miraculos în imagini vii realitatea din juru-i. Astfel se iscă dilema cea mare: depozat brutal de propria substanță poetică, poetul, dacă s-ar încapățîna să rămînă fidel sieși, nu ar mai putea comunica organic cu realitatea din jur; dacă însă ar căuta-o — și Esenin o va face — va trebui să se nege pe sine însuși și, în consecință, să se autocondamne irevocabil la desrădăcinare. E uimitor cît de acut a intuit Esenin, într-o poezie scrisă încă în 1917, propria-și soartă, care avea să se contureze implacabil mult mai tîrziu. Și, lucru semnificativ, într-o poezie cu discrete aluzii revoluționare. Motivul nemijlocit al inspirației pare a fi fost o întîlnire cu un convoi de ocași:

Затерялась Русь в Мордве и Чуди,
Нипочем ей страх.
И идут по той дороге люди,
Люди в кандалах².

Urmărindu-i cu pioșenie, Esenin prorocește sumbru:

Я одну мечту, скрывая, нежу,
Что я сердцем чист.
Но и я кого-нибудь зарежу
Под осенний свист³.

¹ Pădurea a încremenit fără tristețe și freamăt / umbra atîrnă ca o basma după brad. / Inima e roasă de un gînd ce plînge... / Dar de loc nu mai ești vesel, ținutul meu natal.

² S-a pierdut Rusia prin Mordovia și Ciudi / nu știe ce e frica / Și merg pe drumul acela oameni / oameni în fiare.

³ Eu legăn în taină un singur vis — / că inima mi-e curată. / Dar și eu voi tăia pe cineva / cînd flueră toamna.